

Kommittédirektiv

Inrättande av en ny myndighet för miljöprövning

Beslut vid regeringssammanträde den 5 mars 2026

Sammanfattning

En särskild utredare ska förbereda och genomföra bildandet av en ny myndighet för miljöprövning. Myndigheten ska pröva ärenden enligt miljöbalken samt verka för en samlad, effektiv och rättssäker miljöprövning som bidrar till en hållbar utveckling, klimatomställningen och att stärka totalförsvaret.

Myndigheten ska vara en enrådighetsmyndighet och ha ett insynsråd.

Utredaren ska bland annat

- föreslå hur myndighetens instruktion och regleringsbrev ska utformas,
- bemanna myndigheten, och
- vidta de ytterligare åtgärder som krävs för att myndigheten ska kunna inleda sin verksamhet den 1 juli 2027.

Uppdraget ges med förbehåll för riksdagens beslut i nödvändiga delar.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 juni 2027.

En ny myndighet för miljöprövning

Regeringen beslutade den 8 juni 2023 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över och föreslå hur tillståndsprövningen enligt miljöbalken kan förenklas och förkortas genom att göra prövningen mer flexibel, effektiv

och förutsebar (dir. 2023:78). Utredningen, som antog namnet Miljötillståndsutredningen, överlämnade i januari 2025 betänkandet En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess (SOU 2024:98). Betänkandet har remitterats. Remisstiden löpte ut den 15 juni 2025 och remissvaren finns tillgängliga i Klimat- och näringslivsdepartementet (KN2025/00288).

I Miljötillståndsutredningens betänkande lämnas ett stort antal förslag. Förslagen innebär en genomgripande reform av miljöprövningen och myndighetsstrukturen för miljöprövning. Bland annat föreslås att den nya myndigheten ska yttra sig om avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad. Utredningen föreslår att myndighetsstrukturen förändras vid ett och samma tillfälle genom att en ny statlig förvaltningsmyndighet, Miljöprövningsmyndigheten, bildas för att pröva ärenden om miljöprövning och ansvara för miljöbedömningsprocessen.

Regeringen anför i budgetpropositionen för 2026 att en avgörande förutsättning för att genomföra klimatomställningen och samtidigt stärka Sveriges konkurrenskraft och öka tillväxten är att miljötillståndprocesserna blir både enklare och mer effektiva, med bibehållet högt miljöskydd. Regeringen arbetar därför vidare med att göra miljöprövningsprocesserna mer flexibla, effektiva och förutsebara, och avser att inrätta en ny myndighet för miljöprövning (prop. 2025/26:1, utg.omr. 20, s. 85–86).

På Naturvårdsverkets anslag beräknas reserverade medel fr.o.m. 2027 för kostnader för en ny miljöprövningsmyndighet. För 2027 beräknas anslaget ökas med 125 000 000 kronor och för 2028 med 235 000 000 kronor. I budgetpropositionen för 2026 beräknas länsstyrelsernas anslag minska med 85 500 000 kronor för 2027 och med 181 000 000 kronor fr.o.m. 2028 med anledning av att vissa uppgifter flyttas från länsstyrelserna till en ny myndighet för miljöprövning (prop. 2025/26:1, utg.omr. 1, s. 53). Anslaget Sveriges Domstolar beräknas minska med 55 000 000 kronor fr.o.m. 2029 med anledning av att vissa uppgifter flyttas från domstol till en ny myndighet för miljöprövning (prop. 2025/26:1, utg.omr. 4, s. 81).

För att möjliggöra den stegvisa förändringen som framhålls i budgetpropositionen för 2026 där vissa uppgifter flyttas från länsstyrelserna till en ny myndighet för miljöprövning 2027 och vissa uppgifter avses flyttas

från domstol till en ny myndighet för miljöprövning i ett senare steg, har Klimat- och näringslivsdepartementet tagit fram promemorian Ny myndighet för miljöprövning (KN2025/01878). Promemorian innehåller förslag på författningsbestämmelser som krävs för att den nya prövningsmyndigheten ska ta över de ärenden som i dag handläggs av länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer. Promemorian har remitterats. Remisstiden löpte ut den 8 december 2025 och remissvaren finns tillgängliga i Klimat- och näringslivsdepartementet (KN2025/01878). Några remissinstanser, bland annat Havs- och vattenmyndigheten och Länsstyrelsen i Stockholms län, avstyrker förslaget och framhåller bland annat en risk för bristande effektivitet särskilt under en inledande period. Green Power Sweden bedömer att det är bättre att bygga på dagens organisation till dess att det finns förslag om ett samlat genomförande av förslagen i Miljötillståndsutredningens första delbetänkande. Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inte något att invända mot det.

Mot denna bakgrund ges en särskild utredare i uppdrag att genomföra inrättandet av myndigheten. I uppdraget ingår att som ett inledande steg bygga upp en organisation som kan överta de ärenden som i dag handläggs av länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer. Utredningen ska även förbereda för ett mottagande av vissa uppgifter som senare avses att flyttas från mark- och miljödomstol till den nya myndigheten.

Uppdraget att inrätta en ny myndighet för miljöprövning

Instruktion, ledningsform, regleringsbrev och anslag

Myndigheten kommer att byggas upp stegvis. I det inledande steget kommer myndigheten ansvara för de uppgifter som framgår av 3 § förordningen (2011:1237) om miljöprövningsdelegationer. I senare steg kommer myndigheten även ta över vissa uppgifter från mark- och miljödomstolarna.

Myndigheten ska vara en enrådgivningsmyndighet och ledas av en myndighetschef. Vid myndigheten ska det finnas ett insynsråd som utövar insyn i verksamheten och ger myndighetschefen råd. Vidare ska det finnas en personalansvarsnämnd.

Utredaren ska därför

- föreslå hur en förordning med instruktion för myndigheten och hur myndighetens regleringsbrev bör utformas,

- föreslå anslag (inklusive låneram och räntekontokredit) och budget för verksamhetsåret 2027 respektive 2028 samt underlag och beräkningar för 2028 och 2029 respektive 2029 och 2030,
- lämna nödvändiga författningsförslag med anledning av inrättandet av myndigheten, i den mån det finns behov av detta utöver myndighetsinstruktion och de förslag som bereds i Regeringskansliet med anledning av promemorian Ny myndighet för miljöprövning, och
- planera för att en utökning av myndigheten ska kunna ske, samtidigt som en kostnadseffektiv användning av statliga resurser beaktas.

Organisation och verksamhetsformer

En organisation behöver finnas på plats för att kunna ta emot de uppgifter som miljöprövningsdelegationerna vid länsstyrelserna hanterar i dag och som överförs till den nya myndigheten den 1 juli 2027.

Utredaren ska därför

- föreslå hur myndighetens organisation, arbetsordning och verksamhetsplan ska utformas,
- föreslå de åtgärder som behövs för att myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter,
- förbereda för att ta emot vissa uppgifter som senare avses att flyttas från mark- och miljödomstolarna till den nya myndigheten, och
- bedöma vilken kompetens som är nödvändig för myndighetens verksamhet.

Ansvar för befintliga uppgifter

De länsstyrelser som har en miljöprövningsdelegation har getts i uppdrag att överföra vissa uppgifter till den nya myndigheten KN2026/00526.

Upparbetad kunskap och erfarenhet ska tillvaratas så långt det är möjligt.

Utredaren ska därför

- redovisa en tidplan för överföringen av pågående ärenden från länsstyrelserna där det beaktas att överföringen inte ska orsaka förseningar i handläggningen av ärendena, och
- samråda med berörda länsstyrelser i frågor som rör överföringen av uppgifter.

Lokalisering av myndigheten

Den nya myndigheten ska lokaliseras till Stockholm. Inrättandet av den nya myndigheten innebär en centralisering. Upparbetad kunskap och erfarenhet vid berörda länsstyrelser ska tas tillvara så långt det är möjligt.

Miljötillståndsutredningens slutsatser liksom pågående arbete i Regeringskansliet med att reformera miljöprövningen ska beaktas.

Utredaren ska därför

- överväga om den nya myndigheten ska ha verksamhet på andra orter,
- lämna de förslag som behövs efter överväganden om fler verksamhetsställen, och
- analysera om en samlokalisering med andra myndigheter är möjlig givet de säkerhetsaspekter som finns avseende myndighetens verksamhet.

Informationsutbyte, digitalisering och samverkan

Regeringens mål för digitaliseringen av den offentliga förvaltningen är en enklare vardag för medborgare, en öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet samt högre kvalitet och effektivitet i verksamheten.

Myndigheten kommer ta emot en stor mängd uppgifter från olika aktörer: andra myndigheter, verksamhetsutövare och enskilda. Som ett led i arbetet för en mer effektiv miljöprövning ska prövningsprocessen i så stor utsträckning som möjligt digitaliseras. Myndighetens digitaliseringsarbete måste ge förutsättningar för interoperabilitet med andra myndigheters system för att möjliggöra effektiva processer. Det handlar till exempel om Naturvårdsverkets pågående projekt med nytt system för företagens miljörapportering där ett nationellt anläggningsregister ingår.

Utredaren ska därför

- vidta de åtgärder som krävs för att informationsutbytet mellan den nya myndigheten och berörda aktörer ska utformas på bästa sätt utifrån digitaliseringen av myndighetens verksamhet, och
- se till att den nya myndigheten samverkar med andra myndigheter om pågående digitaliseringsarbeten och system för digitalisering.

Riskanalyser och skyddsåtgärder

Den nya myndighetens uppgift att pröva ärenden ska fungera under normala förhållanden, fredstida krissituationer och höjd beredskap. Myndighetens

verksamhet ska därför bedrivas på ett sådant sätt att det går att säkerställa skyddet av Sveriges säkerhet, informationssäkerhet, skyddet av personlig integritet och skyddet av uppgifter som kan skada företag om de sprids.

Genom att den nya myndigheten kommer att hantera uppgifter om bland annat verksamhetsutövare och geografiska förhållanden ställs det krav på att myndigheten kan hantera information på ett säkert sätt. Detta ställer i sin tur höga krav på tillförlitliga, säkra och robusta digitala lösningar för myndighetens verksamhet, däribland system för tillståndprocessen, rapporteringssystem, diarium och arkiv.

Utredaren ska därför

- med utgångspunkt i säkerhetsskyddslagen (2018:585) genomföra en preliminär säkerhetsskyddsanalys för den nya myndighetens verksamhet,
- analysera vilka eventuella åtgärder som kan behöva vidtas vid utformning av arbetsmetoder för myndigheten i förhållande till att en ökad mängd aggregerade uppgifter sammanställs hos en myndighet och i högre grad än i dag förvaras och tillgängliggörs digitalt, och
- analysera behovet av anpassningar avseende informationssäkerhet och säkerhetsskydd i de it-lösningar eller it-system som ska användas i myndighetens verksamhet.

Bemanning

Myndigheten ska vara bemannad för att kunna inleda sin verksamhet den 1 juli 2027 och operativt kunna ta över ärenden och pågående handläggning från länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer från och med detta datum. I bemanningen är relevant kompetens och erfarenhet av särskild vikt i syfte att möjliggöra ett effektivt övertagande av uppgifterna samt undvika förseningar i både pågående och nya ärenden. Myndigheten ska bemannas med beaktande av 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd.

Utredaren ska därför

- besluta om bemanning, liksom i övrigt utöva arbetsgivarens befogenheter, och
- fullgöra de åtgärder som krävs enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.

Administrativa åtgärder

Det finns en mängd funktioner och uppgifter som är gemensamma för alla förvaltningsmyndigheter och som också den nya myndigheten ska hantera, till exempel bevara handlingar på föreskrivet sätt och redovisa verksamheten i enlighet med gällande regelverk. Myndigheten behöver ha tillgång till det statliga redovisningssystemet och vissa ekonomiadministrativa funktioner.

Utredaren ska därför

- förbereda myndighetens anslutning till det statliga redovisningssystemet och lägga upp redovisningsplaner,
- ingå nödvändiga avtal för myndighetens räkning, och
- förbereda anslutningen av myndigheten till Statens servicecenters ekonomiadministrativa tjänster, lönetjänster och lönerelaterade tjänster samt tjänster inom e-handel.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska analysera och redovisa konsekvenserna av de förslag som lämnas i enlighet med kommittéförordningen (1998:1474) och förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar. Som en del i konsekvensutredningen ska utredaren bedöma förslagets ekonomiska och samhällsekonomiska konsekvenser.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Vid genomförandet av uppdraget ska utredaren hålla Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) informerat och beakta relevant arbete som pågår där och inom utredningsväsendet.

Utredaren ska särskilt följa pågående lagstiftningsarbete inom Regeringskansliet som är av betydelse för den nya myndighetens verksamhet och utforma förslag till åtgärder i enlighet med detta.

Utredaren ska i sitt arbete inhämta synpunkter från länsstyrelserna, mark- och miljödomstolarna och Domstolsverket. I den utsträckning som utredaren finner det lämpligt bör synpunkter även inhämtas från andra myndigheter och aktörer.

När det gäller arbetsgivarfrågor ska utredaren samråda med Arbetsgivarverket. Utredaren ska hålla berörda centrala arbetstagar-

organisationer informerade om arbetet och ge dem tillfälle att framföra synpunkter.

Utredaren ska senast den 1 april 2026 respektive den 1 mars 2027 redovisa budgetunderlag för 2027–2029 respektive 2028–2030. Utredaren ska senast den 30 november 2026 lämna förslag till instruktion och regleringsbrev för den nya myndigheten och redovisa verksamhetsplan samt lämna eventuella andra nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska i övriga delar redovisas senast den 30 juni 2027.

(Klimat- och näringslivsdepartementet)